

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 66/21
Luxemburgissa 20.4.2021

Tuomio asiassa C-896/19
Repubblika v. Il-Prim Ministru

Jäsenvaltion kansalliset säännökset, joissa annetaan pääministerille ratkaiseva toimivalta tuomareiden nimittämismenettelyssä mutta säädetään samalla, että tähän menettelyyn osallistuu riippumaton elin, jonka tehtävänä on muun muassa arvioida hakijoita ja antaa lausunto, eivät ole unionin oikeuden vastaisia

Repubblika on yhdistys, jonka tarkoituksena on edistää oikeuslaitoksen ja oikeusvaltion suojelua Maltalla. Sen jälkeen, kun uusia tuomareita oli nimitetty virkoihinsa huhtikuussa 2019, yhdistys nosti Prim'Awla tal-Qorti Ċivili – Ġurisdizzjoni Kostituzzjonalissa (siviilituomioistuimen ensimmäinen jaosto perustuslakituomioistuimena, Malta) yleisen edun nimissä kanteen, jossa riitautetaan muun muassa Maltan tuomareiden nimittämismenettely sellaisena kuin se on säännelty perustuslaissa.¹ Asiaa koskevista perustuslain säännöksissä, jotka ovat pysyneet muuttumattomina niiden antamisesta vuonna 1964 aina vuonna 2016 tehtyyn uudistukseen asti, annetaan pääministerille toimivalta tehdä tasavallan presidentille esitys hakijan nimittämisestä tuomarin virkaan. Käytännössä pääministerillä on siten Maltan tuomareiden nimittämisessä ratkaiseva toimivalta, joka Republikan mukaan herättää epäilyjä tuomareiden riippumattomuudesta. Hakijoiden on kuitenkin täytettävä tietyt edellytykset, joista myös säädetään perustuslaissa, ja vuoden 2016 uudistuksesta lähtien on perustettu tuomarivalintalautakunta, jonka tehtävänä on arvioida hakijoita ja antaa lausunto pääministerille.

Asiaa käsittelevä tuomioistuin päätti tässä yhteydessä esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksiä Maltan tuomareiden nimittämismenettelyn yhteensopivuudesta unionin oikeuden ja erityisesti SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan kanssa. Mainittakoon, että SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa veloitetaan jäsenvaltiot säätämään tarvittavista muutoksenhakukeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla ja perusoikeuskirjan 47 artiklassa todetaan kaikkien yksityisten oikeussubjektien, jotka tietyssä tapauksessa vetoavat unionin oikeuteen perustuvaan oikeuteensa, oikeus tehokkaisuuteen oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa.

Unionin tuomioistuimen suuri jaosto katsoo, että **unionin oikeus ei ole esteenä tuomareiden nimittämistä koskevien Maltan oikeuden säännösten kaltaisille kansallisen perustuslain säännöksille**. Kyseiset säännökset eivät nimittäin näytä olevan omiaan johtamaan siihen, ettei kyseisiä tuomareita koeta riippumattomiksi tai puolueettomiksi, mikä olisi omiaan heikentämään sitä luottamusta, jota oikeuslaitoksen täytyy herättää yksityisissä oikeussubjekteissa demokraattisessa yhteiskunnassa ja oikeusvaltiossa.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

Unionin tuomioistuin katsoo ensinnäkin, että **SEU 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta tulee sovellettavaksi tässä tapauksessa**, koska kanteen tarkoituksena on riitauttaa sellaisten kansallisen oikeuden säännösten yhteensopivuus unionin oikeuden kanssa, jotka koskevat unionin oikeuden soveltamista tai tulkintaa koskevia kysymyksiä ratkaisevien tuomareiden nimittämismenettelyä ja joiden väitetään voivan vaikuttaa tuomareiden riippumattomuuteen.

¹ Maltan perustuslain 96, 96A ja 100 §.

Unionin tuomioistuin toteaa **perusoikeuskirjan 47 artiklasta**, että vaikka sitä ei voida soveltaa sellaisenaan,² koska Repubblica ei vetoa sellaiseen subjektiiviseen oikeuteen, joka sillä olisi unionin oikeuden nojalla, se **on kuitenkin otettava huomioon SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa tulkittaessa**.

Unionin tuomioistuin katsoo toiseksi, että **SEU 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta ei ole esteenä kansallisille säännöksille, joissa annetaan pääministerille ratkaiseva toimivalta tuomareiden nimittämismenettelyssä mutta säädetään samalla, että tähän menettelyyn osallistuu riippumaton elin, jonka tehtävänä on muun muassa arvioida tuomarinviran hakijoita ja antaa lausunto pääministerille**.

Tämän johtopäätöksen perusteeksi unionin tuomioistuin korostaa ensinnäkin yleisesti, että niiden tehokasta oikeussuojaa koskevien vaatimusten joukossa, jotka tuomioistuinten, jotka voivat lausua unionin oikeuden soveltamisesta tai tulkinnasta, on täytettävä, jäsenvaltioiden tuomioistuinten riippumattomuudella on monista eri syistä perustavanlaatuinen merkitys unionin oikeusjärjestyksessä. Se on nimittäin olennaista SEUT 267 artiklan mukaisen ennakkoratkaisumenettelyn moitteettomalle toiminnalle, sillä tämän menettelyn voi saattaa vireille vain riippumaton elin. Lisäksi se on osa perusoikeuskirjan 47 artiklassa määrätyn tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden ja oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan perusoikeuden keskeistä sisältöä.

Tämän jälkeen unionin tuomioistuin muistuttaa viimeaikaisesta oikeuskäytännöstään,³ jossa se on täsmentänyt unionin oikeuden nojalla edellytetyt tuomareiden riippumattomuuden ja puolueettomuuden takeita. Nämä takeet edellyttävät muun muassa sellaisten sääntöjen olemassaoloa, joiden perusteella yksityisten kaikki perustellut epäilyt siltä osin, onko tuomioistuin täysin ulkopuolisen vaikutusvallan ulottumattomissa, ja siltä osin, onko se täysin neutraali vastakkain oleviin intresseihin nähden, voidaan sivuuttaa.

Lopuksi unionin tuomioistuin korostaa, että SEU 49 artiklan mukaan unioni muodostuu valtioista, jotka ovat vapaasti ja vapaaehtoisesti liittyneet SEU 2 artiklassa tarkoitettuihin yhteisiin arvoihin ja jotka kunnioittavat näitä arvoja ja sitoutuvat edistämään niitä. Jäsenvaltio ei siis voi muuttaa varsinkaan oikeuslaitoksen järjestämistä koskevaa lainsäädäntöään sellaisella tavalla, joka johtaa oikeusvaltion arvon, joka on muun muassa SEU 19 artiklassa konkretisoituva arvo, suojan heikkenemiseen. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden on pidättäydyttävä antamasta sääntöjä, jotka heikentäisivät tuomioistuinten riippumattomuutta.

Näiden täsmennysten jälkeen unionin tuomioistuin katsoo yhtäältä, että tuomarivalintalautakunnan perustaminen vuonna 2016 päinvastoin vahvistaa Maltaan tuomareiden riippumattomuutta verrattuna Maltaan liittyessä Euroopan unioniin voimassa olleiden perustuslain säännösten mukaiseen tilanteeseen. Tältä osin unionin tuomioistuin toteaa, että tällaisen elimen osallistuminen tuomareiden nimittämismenettelyyn voi lähtökohtaisesti olla omiaan edistämään tämän menettelyn objektiivisuutta rajaamalla pääministerin harkintavaltaa hänelle tässä asiassa annetun toimivallan käyttämisessä, edellyttäen että tämä elin on itsekkin riittävän riippumaton. Unionin tuomioistuin toteaa, että tässä tapauksessa on olemassa useita sääntöjä, joilla tämä riippumattomuus taataan.

Unionin tuomioistuin korostaa toisaalta, että vaikka pääministerillä on merkittävä toimivalta tuomareiden nimittämisessä, tämän toimivallan käyttöä rajataan kuitenkin perustuslaissa säädetyillä työkokemusta koskevilla edellytyksillä, jotka tuomarin virkaa hakevien on täytettävä. Lisäksi on niin, että vaikka pääministeri voi päättää esittää tasavallan presidentille sellaisen hakijan nimittämistä, jota tuomarivalintalautakunta ei ole ehdottanut, hänen on tässä tapauksessa ilmoitettava menettelynsä syyt muun muassa lainsäätäjälle. Edellyttäen, että pääministeri käyttää tätä toimivaltaa vain täysin poikkeuksellisesti ja noudattaa ehdottomasti ja tehokkaasti tätä

² Perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

³ Ks. tuomio 19.11.2019, A.K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus), [C-585/18](#), [C-624/18](#) ja [C-625/18](#) (ks. myös [lehdistötiedote nro 145/19](#)) ja tuomio 2.3.2021, A.B. ym. (Tuomareiden nimittäminen ylimpään tuomioistuimeen – Muutoksenhaku), [C-824/18](#) (ks. myös [lehdistötiedote nro 31/21](#)).

perusteluvollisuutta, tämä toimivalta ei unionin tuomioistuimen mukaan ole omiaan luomaan perusteltuja epäilyjä valittujen hakijoiden riippumattomuudesta.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuinta, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127.

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla sivustolla [Europe by Satellite](#). ☎ (+32) 2 2964106.